

TADIJA SMIČIKLAS – 150. OBLJETNICA ROĐENJA

Miroslav KURELAC,

U palači Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti održani su Svečana akademija i Znanstveni skup prigodom 150. obljetnice rođenja hrvatskog znanstvenika i povjesnika, predsjednika Akademije Tadije Smičiklasa.

Tadija Smičiklas rođen je u Reštovu u Žumberku 1. listopada 1843. Gimnaziju i studije pohađao je u Zagrebu, Pragu i Beču. Bio je gimnazijski profesor, a 1882. imenovan je sveučilišnim profesorom na katedri hrvatske povijesti i pomoćnih povijesnih znanosti. 1886–1887. obavljao je dužnost dekana Filozofskog fakulteta, a 1887–1888, bio je rektor Zagrebačkog sveučilišta. 1883. izabran je za pravog člana Akademije, a od 1894. bio je predstojnik njenog historičko-filološkog razreda. Godine 1896. imenovan je arhivarom predstojnikom Arhiva Akademije, na kojoj je dužnosti bio do smrti. 1900. izabran je za predsjednika Jugoslavenske akademije, a tu je funkciju savjesno obavljao do kraja života. Bio je predsjednik Matice Hrvatske od 1880–1901. g., predstojnik Povjerenstva za čuvanje umjetničkih i historičkih spomenika, te narodni poslanik u Hrvatskom saboru tijekom više godina. Od 1877. do 17. I. 1882. bio je rektor Grkokatoličkog sjemeništa Križevačke biskupije u Zagrebu u kojem je još kao pitomac boravio i bio urednik sjemenišnog lista »Vienac«.

Smičiklas je napisao i objavio brojne znanstvene radove među kojima se ističe prva sinteza hrvatske povijesti pod naslovom »Poviest Hrvatske« u dva dijela (I, Zagreb 1882, II. Zagreb 1879). Znamenito je njegovo izdanje izvora za hrvatsku povijest napose Diplomatičkog zbornika – »Codex diplomaticus regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae«, vol. II–XIX (Zagreb 1904–1914). Ova zbirka izvora smatra se »krsnim listom hrvatskoga naroda«. Objavio je raspravu »Obrane i razvitak hrvatske narodne ideje«, »Spomen knjigu Matice Hrvatske«, knjigu »Dvjestogodišnjica oslobođenja Slavonije«, te brojne životopise (B. Krčelića, J.J. Strossmayera, F. Račkog, I. Kukuljevića, R. Lopašića, Š. Ljubića, I. Črnčića, E. Fermeđižina, P. Matkovića i dr.).

Na svečanoj akademiji i znanstvenom skupu posvećenima Tadiji Smičiklasu održanima 30. rujna 1994. u HAZU pozdravni govor održao je potpredsjednik Hrvatske akademije akademik Ivo Padovan. – Izlaganja su zatim održali: Hodimir Sirotković, *Život i djelo Tadije Smičiklasa*; Dubravko Jelčić, *Tadija Smičiklas i Matica Hrvatska*; Miroslav Kurelac, *Povjesnik Tadija Smičiklas i njegove historiografske*

konceptije; Petar Strčić, Predsjednik Arhiva Akademije Tadija Smičiklas – novo-pronađena građa.

Nakon odmora je »Ćirilo-Methodov kor« pod ravnanjem Ante Gorana Blažekovića održao koncert u čast Tadije Smičiklasa na kojem je izveo kompozicije: N. A. Rimskog Korsakova, *Otče naš*; D. S. Bortnjenskog, *Dostojno jest*; i O. Košyca, *Hvalite Gospoda*.

U atriju palače HAZU priređena je *Izložba rukopisa i objavljenih djela Tadije Smičiklasa*, a izdan je i detaljan Katalog izložbe s opisom izložaka i podacima o ustanovama u kojima se izlošci čuvaju. Izložbu su priredili: Knjižnica HAZU, Arhiv HAZU i Zavod za povijesne znanosti HAZU.

Istoga dan aposlije podne nastavljena su izlaganja Znanstvenog skupa. Izlaganja su održali:

– Petar Korunić, *Hrvatska nacionalna ideja u djelu Tadije Smičiklasa*; – Mirko Marković, *Tadija Smičiklas kao predsjednik Odbora za narodni život i običaje*; – Agneza Szabo, *Kulturno-povijesna i politička djelatnost T. Smičiklasa u Hrvatskom saboru*; – Nikola Kekić, *Tadija Smičiklas i Grkokatoličko sjemeništa u Zagrebu*; – Mirjana Matijević Sokol i Vesna Gamulin, *Smičiklasov rad na izdavanju povijesnih izvora*; – Aleksandra Kolarić, *Korespondencija Tadije Smičiklasa*; – Ivan Jurković, *Tadija Smičiklas – profesor pomoćnih povijesnih znanosti na Filozofskom fakultetu u Zagrebu*.

Dan kasnije, 1. listopada 1993, na dan rođenja Tadije Smičiklasa, na njegov grob u arkadama Mirogoja, položili su vijence predstavnici Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (akademik Ivo Padovan), Rektorata Zagrebačkog sveučilišta (rektor Marijan Šunjić), te Matice Hrvatske (tajnik Krešimir Mikločić). Također su toga dana na grob položeni vijenci Skupštine grada Zagreba i KPD Žumberka. – Vladika križevački Msgr. Slavomir Miklovič izmolio je molitvu za pokojnog »U blaženom usnuću...«; Ćirilo-Methodov kor pjevao je tom prigodom »Vo carstviji Tvojem pomjani nas Gospodi...« (Blaženstva). Pjesmu Jovana Hranilovića »Na grobu dr Tadije Smičiklasa« pročitao je Nikola N. Kekić, rektor Grkokatoličkog sjemeništa. Na kraju je Kor otpjevao liturgijsku pjesmu »Vječnaja pamjat«.